

'INTERNE' BEDRIJFSZUIVERINGEN

Dergelijke 'interne' bedrijfszuiveringen (zuiveringen van personen dus, de directies bleven buiten schot) vonden in het bevrijde Zuiden ook bij andere bedrijven plaats en toen eind november in Eindhoven een eerste vergadering werd gehouden van afgevaardigden van de Fabrikantenkringen welke naar het voorbeeld van Eindhoven inmiddels in alle industriële plaatsen in het bevrijde Zuiden waren gevormd, werd onder voorzitterschap van ir. F. J. Philips uitvoerig over die zuivering van gedachten gewisseld. Daarbij bleek dat in Tilburg een ander systeem zou worden gevolgd: niet de directies zouden daar zuiveringscommissies vormen, maar er zou (naar wij aannemen: door het Militair Gezag) een commissie van drie tot vijf leden worden benoemd, 'eerlijke en goede burgers', zei mr. van Spaendonck, een van de Algemene gemachtigden voor landbouw, handel en nijverheid, 'waarop', aldus de notulen, 'de heer Philips de vraag stelt of deze wel op de hoogte zijn. De heer van Spaendonck vervolgt dat men natuurlijk mensen moet nemen die oog hebben voor de industrie. Men achtte het niet geschikt, hiervoor ook arbeidersleiders te nemen' (bestuurders van vakbonden werden dus op afstand gehouden). Een andere aanwezige vroeg toen, 'of deze zuivering' (de Tilburgse) 'ook gaat om de bedrijven als zodanig' (de Tilburgse wollenstoffenindustrie had van '40 af op grote schaal Duitse orders uitgevoerd en niemand wist dat beter dan van Spaendonck die directeur was van het rijksbureau voor wol en lommen en deze orders had verdeeld). 'De heer van Spaendonck antwoordt dat de commissie kwesties van personen behandelt, over de bedrijven zelf zullen andere personen oordelen, waarop de heer Philips opmerkt dat er een verordening komt omtrent de zuivering der bedrijven'¹ - een regeling dus van het Militair Gezag, geen wetsbesluit.

Zulk een regeling leek mede daarom wenselijk omdat in enkele plaatsen illegale groepen en de Binnenlandse Strijdkrachten tot actie waren overgegaan tegen fabrikanten die, zo meenden zij, opgesloten dienden te worden. In Deurne bij Helmond richtte die actie zich tegen de gebroeders H. J. en W. A. van Doorne, directeuren van van Doorne's Automobielfabriek, welke als nagenoeg alle andere daarvoor in aanmerking komende bedrijven bij de Duitse oorlogsproductie ingeschakeld was geweest (in het geval van de Daf had dit vooral productie betroffen van militair transportmaterieel). Eerst trokken de 'Blauwe Jagers' (het naar de

¹ 'Notulen der eerste vergadering der Fabrikantenkringen uit bevrijd Nederland . . . 23 november 1944' (Doc II-1049, a-1).